

ผลงานวิจัยเรื่อง

สถานการณ์การเรียนการสอนเพศศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะเวลาที่ดำเนินการ กันยายน 2550 - ตุลาคม 2551

ผู้วิจัย นายวินัย รอดไพร

ผู้ร่วมดำเนินการวิจัย

แพทย์หญิงเพ็ญศรี กระหม่อมทอง และนางชนกานต์ ด้านวนกิจเจริญ

บทคัดย่อ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับพฤติกรรมทางเพศ การทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เป็นการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา รูปแบบการเรียนการสอนเพศศึกษา รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องการสอนเพศศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีการศึกษา ดำเนินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบโดยใช้วิธีการสืบค้นด้วยมือและสืบค้นทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อค้นหาวิจัยทั้งที่ตีพิมพ์เผยแพร่และไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ มีรายงานไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-พ.ศ.2550 เครื่องมือที่ใช้ในการทบทวนครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบคัดกรองงานวิจัย แบบประเมินงานวิจัย และแบบสกัดข้อมูลงานวิจัย มีการตรวจสอบความถูกต้องการคัดเลือกงานวิจัย การประเมินคุณค่างานวิจัย และการสกัดข้อมูลโดยผู้ทบทวนและผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปเชิงเนื้อหา

ผลการทบทวน ครั้งนี้พบว่า สถานการณ์การเรียนการสอนเพศศึกษาในปัจจุบันยังมีเนื้อหาในรูปแบบเดิมๆ และเริ่มมีการเพิ่มกิจกรรมที่เน้นการสอนเชิงบูรณาการให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัยมากขึ้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคม อาทิ โรงเรียน ชุมชน เพื่อน สื่อมวลชน ส่วนปัญหาในการให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา เป็นปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนที่ยังมีค่านิยมว่าเพศศึกษาเป็นเรื่องปกปิดทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ด้านการเรียนการสอนเพศศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการสอนทางทฤษฎีมากที่สุด และเริ่มมีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพิ่มขึ้น และแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องการสอนเพศศึกษาพบว่ามีหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงปัญหาเรื่องเพศศึกษาอย่างมากซึ่งส่วนใหญ่แนวทางในการแก้ปัญหายังคงเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนมากกว่าการแก้ปัญหาเรื่องการจัดการการเรียนการสอน

ความเป็นมา

จากสภาพสังคมไทยที่มีการหลั่งไหลของเศรษฐกิจและวัฒนธรรมเสรีนิยมเข้ามาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สถาบันครอบครัวรวมทั้งสถาบันอื่นๆ เช่น สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ศาสนา ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นหน่วยที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมสมาชิกคนรุ่นใหม่ของสังคมทำหน้าที่อย่างขาดตกบกพร่องและปรับตัวไม่ทันกับการตั้งรับกระแสที่ไหลบ่ามาพร้อมกับความเจริญทางเทคโนโลยี ส่งผลให้เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันหลงลืมวัฒนธรรมไทย คำสั่งสอน ศีลธรรมอันดีงามที่เคยเป็นภูมิคุ้มกันสังคมในอดีต ต้องกลายเป็นผู้ที่อ่อนแอทางสติปัญญาไม่สามารถแยกแยะผลกระทบที่ตามมาจากการรับอิทธิพลที่แฝงมากับลัทธิบริโภคนิยม ก่อให้เกิดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะป็นค่านิยมฟุ้งเฟ้อ หรือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรจนนำไปสู่การขายบริการทางเพศ และที่กำลังเป็นข่าวครึกโครมและเป็นที่ยอมรับในหมู่วัยรุ่น ได้แก่ การมีพฤติกรรมทางเพศแบบสวิงกิ้ง พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้กลุ่มเยาวชนส่วนหนึ่งกลายเป็นเหยื่อของอาชญากรรม รวมทั้งตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่ออันตรายทั้งสภาพทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ รวมไปถึงปัญหาสังคมต่างๆ ที่จะตามมา ไม่ว่าจะป็นการทำแท้ง ปัญหายาเสพติด การติดการพนัน ปัญหาโสเภณี และปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ โดยเฉพาะในปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปิดโอกาสและกระตุ้นให้มีการผลิตสื่ออยู่ว่ทางเพศ ไม่ว่าจะป็นเว็บไซต์ลามก วีซีดีลามก การ์ตูนลามก ที่สามารถหาซื้อได้อย่างง่ายดาย รวมทั้งสถาบันบันเทิงหลากหลายรูปแบบที่ไม่สามารถควบคุมได้ทั่วถึง และเปิดอยู่เกลื่อนกลาดทั่วบ้านทั่วเมืองก็กลายเป็นแหล่งมั่วสุมทางเพศ ส่งผลให้วัยรุ่นทั้งหญิงและชายมีพฤติกรรมทางเพศอย่างขาดความระมัดระวังหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ตามสิ่งยั่วยุต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว นอกจากนี้ค่านิยมหรือทัศนคติทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่ฝ่ายหญิงต้องรักษานวลสงวนตัวและต้องรักษาพรหมจารีรัยตามขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของไทยก็ถูกมองว่าเป็นเรื่องเชยหรือล้าสมัย วัยรุ่นหญิงและชายในปัจจุบันต่างก็มีทัศนคติที่มองว่าการมีเซ็กส์เพื่อเป็นการพิสูจน์ความรักต่อกัน หรือการมีเซ็กส์ไว้เพื่อคยอวดในหมู่เพื่อนฝูง ดังนั้นไม่ว่าจะป็นการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย การมีเซ็กส์ การเปลี่ยนคู่นอนเป็นว่าเล่น พฤติกรรมรักร่วมเพศ พฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อภาวะเสี่ยงในหมู่วัยรุ่นองค์กรต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ตระหนักถึงภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น นอกจากจะจะมีการรณรงค์เรียกร้องให้สถาบันต่างๆ ในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการหล่อหลอมขัดเกลา วัยรุ่นให้หันมามีค่านิยมทางเพศในทางที่ถูกต้อง รวมทั้งรู้จักกาลเทศะในการใช้ชีวิตแต่ละช่วงวัยแล้ว การสร้างความรู้และความเข้าใจเพื่อปกป้องตนเองจากภาวะเสี่ยงเรื่องเพศสัมพันธ์ก็น่าจะป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะดำเนินการควบคู่กันไป

จากสถิติที่มีหญิงตั้งครรภ์อายุน้อยลงเรื่อยๆ กรมอนามัยซึ่งมีนโยบายสนับสนุนการสร้างและเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยและเป็นหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาในสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ จึงทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสาระความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนเกี่ยวกับเพศศึกษาเพื่อการปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องและทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมในปัจจุบันนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เป็นการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา รูปแบบการเรียนการสอนเพศศึกษา รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องการสอนเพศศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีการศึกษา

การทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยและองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในช่วงปี พ.ศ. 2545-พ.ศ.2550

ผลการดำเนินงาน / ผลการศึกษา

1. รูปแบบการเรียนการสอนเพศศึกษา ที่มีผู้เคยทำมาแล้ว (Model development)

ในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนส่วนมากจะเป็นการสอนทั้งเชิงทฤษฎีและมีการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และปรับทัศนคติในการวางตนเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การให้เด็กได้มีมุมมองและเพิ่มทักษะด้านต่างๆ ให้กับเด็ก รวมทั้งการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาที่รวบรวมได้จากงานวิจัยหลายๆ ชิ้นในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งการศึกษาวิจัยจากโครงการ การประเมินผลการให้ความรู้เรื่องเพศแก่นักเรียนและเยาวชน เรื่องการป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี เพื่อพัฒนาความรู้และคุณภาพชีวิต เมื่อปี พ.ศ.2550 พบว่า รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ดังนี้

1.1 การสอนเชิงทฤษฎี

กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาในห้องเรียนที่มีมากที่สุด คือ การบรรยาย ทั้งประกอบสื่อและไม่มีสื่อ โดยจะเป็นการอธิบายตามเนื้อหาในหนังสือที่ใช้เรียนเป็นหลักในการค้นคว้าหาข้อมูล รวมทั้งใช้วิธีการถาม - ตอบ การซักถามข้อสงสัยต่างๆ ที่นักเรียนได้พบเจอมาแล้วมาช่วยกันแก้ปัญหาในห้องระหว่างเรียนหรือหลังเลิกเรียน และการให้คำปรึกษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา อาจมีการนำเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการเล่านิทานธรรมะสอดแทรกคติธรรมทางพุทธศาสนาซึ่งบางโรงเรียนมีการนำข้อมูลข่าวสารจากกรมวิชาการ กรมสุขภาพจิต และคู่มือการจัดการกิจกรรมแนะแนวมาเขียนแผนการสอนและแบ่งเนื้อหาของการสอนตามระดับชั้น

รูปแบบการเรียนการสอนในเนื้อหาความรู้ นอกเหนือจากการบรรยายเชิงทฤษฎีแล้วเพื่อจะให้เด็กได้เรียนรู้มากขึ้น วิธีหรือรูปแบบการให้ความรู้จึงมีหลายแนวทางประกอบกัน เช่น การบรรยายประกอบภาพ มีการบรรยายประกอบการฉาย VCD การยกตัวอย่างให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น มีการแบ่งกลุ่มทำรายงานและมานำเสนอในห้องเรียน การเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญหรืออาจารย์ในโรงเรียนที่เข้ารับการอบรมจากภายนอกมาบรรยายให้ความรู้ รวมทั้งอาจารย์ที่มีชื่อเสียงจากภายนอกเข้ามาพูดให้ข้อคิดเกี่ยวกับการมี

เพศศึกษาและยาเสพติดให้นักเรียนแสดงละคร เป็นการสมมติเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นตัวอย่างการสอนให้ปฏิเสธ ฝึกทักษะการพูดต่อเพศตรงข้าม จะมีอาจารย์ที่ได้ไปอบรมมาประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา หรือบางครั้งก็นำข้อมูลมาจากอินเทอร์เน็ตมาให้ความรู้แก่นักเรียน

วิธีการสอนแบบบูรณาการ คือ จะสอดแทรกเข้าไปในวิชาต่างๆ วิชาที่มีการสอดแทรกในเนื้อหา รายวิชาต่างๆ ได้แก่ วิชาสังคมศึกษา วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภูมิศาสตร์ วิชาพลศึกษา เช่น วิชาสังคมศึกษามีเนื้อหาการสอนเกี่ยวกับมารยาทและการวางตัวที่เหมาะสมต่อเพศตรงข้ามของวัยรุ่นเพศหญิงและชาย วิชาภาษาอังกฤษสอนถึงวัฒนธรรมของต่างประเทศจากภาพยนตร์ รวมทั้งศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ความเป็นหญิงชายและในวิชาวิทยาศาสตร์มีเนื้อหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกายในช่วงวัยต่างๆ ระบบสืบพันธุ์ วิธีป้องกันเมื่อมีเพศศึกษา หรือวิชาภูมิศาสตร์จะอธิบายว่าประชากรแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต การดำรง ชีวิตตามลักษณะภูมิศาสตร์ ซึ่งอาจารย์จะแทรกความรู้และแง่คิดว่า เมื่อแตกต่างกันด้านต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว พฤติกรรมต่างๆ ก็จะมีผลแตกต่างกันไปด้วย เป็นต้น

1.2 การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าและทดลองแก้ปัญหาด้วยตนเองรวมทั้งการสร้างกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน

เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดในรายวิชาต่างๆ เป็นศูนย์กลางในการเรียนโดยมอบหมายหัวข้อให้นักเรียนศึกษาคำตอบเองจากในห้องสมุดและจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต แล้วจึงนำมาเสนอหน้าชั้นหรือรายงานให้เพื่อนในห้องฟัง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาและโรคเอดส์ เช่น เรื่องของการดูแลสุขภาพสะอาดของร่างกาย สุขภาพอนามัยของตัวเอง พัฒนาการของร่างกายและการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์จากเด็กสู่วัยรุ่น ความสนใจในเพศตรงข้าม โรคติดต่อทางเพศศึกษาและวิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศศึกษา รวมทั้งการแสดงบทบาทสมมติฝึกหัดให้นักเรียนจำลองสถานการณ์หรือเหตุการณ์จากกรณีศึกษาเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนความคิดเห็นและแสดงทักษะในการแก้ปัญหาในสถานการณ์หรือเหตุการณ์นั้นๆ ตามความคิดเห็นของตัวเอง การจัดกิจกรรมกลุ่มโดยให้นักเรียนรวมกลุ่มกันอภิปรายหรือจัดกลุ่มค้นคว้าข้อมูลและนำมาเสนอในชั้นเรียน รวมทั้งการจัดบอร์ด นิทรรศการ ป้ายนิเทศน์ต่างๆ เกี่ยวกับเพศศึกษา การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์จากเด็กสู่วัยรุ่น ความสนใจในเพศตรงข้าม สุขภาพอนามัย การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายของตนเอง โรคที่ติดต่อได้จากการมีเพศศึกษาและการป้องกันโรคที่ติดต่อจากการมีเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ นอกจากนี้ยังสร้างกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้เสริมที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะกิจกรรมเพื่อให้เด็กรู้จักตนเอง และบุคคลรอบข้างโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน

1.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา

กิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมการให้ความรู้ ทักษะ รวมทั้งรณรงค์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและตระหนักถึงปัญหาอันเกิดจากการมีเพศศึกษาโดยปราศจากความรู้ ความเข้าใจที่

ถูกต้อง โดยเน้นรูปแบบการให้ความรู้เรื่องสรีระของเพศหญิง-เพศชาย คุณค่าเนื้อตัวของเพศหญิงที่ควรได้รับการปกป้อง เชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวข้องกับมิติทางวัฒนธรรมเรื่องของการรักษานวลสงวนตัว และที่สำคัญ คือ การป้องกันโรคเอดส์โดยให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทั้งการส่งเด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับสาธารณสุขจังหวัดหรือหน่วยงานต่างๆ และจากการที่โรงเรียนจัดกิจกรรมเอง โดยเฉพาะทุกโรงเรียนจะมีการจัดงานในวันเอดส์โลกและวันวาเลนไทน์ เช่น การจัดอบรมแกนนำนักเรียนหญิง-ชาย ตั้งแต่ชั้น ม.1 (กิจกรรมเติบโตสมวัย) ใช้เวลาว่างในช่วงพักกลางวัน การส่งเด็กเข้าร่วมเดินรณรงค์ภายในโรงเรียนและเดินรณรงค์ในชุมชน การประกวดการเขียนเรียงความ การจัดทำและแจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ การประกวดแต่งคำขวัญ การวาดภาพ จัดบอร์ดนิทรรศการให้ความรู้ การจัดทำป้ายนิเทศน์ การแสดงบนเวที ได้วาที ตอบคำถาม เขียนเรียงความ ประกวดคำขวัญในโรงเรียน การกล่าวสุนทรพจน์ การจัดทำมีการตอบปัญหาเกี่ยวกับโรคเอดส์ ความรักของวัยรุ่น การให้นักเรียนอธิบายให้ความรู้แก่เพื่อนนักเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจในหมู่นักเรียนด้วยกัน ซึ่งจะได้รับ ความสนใจจากเพื่อนนักเรียนมากกว่าที่อาจารย์อธิบายให้ฟัง การจัดกิจกรรมเสียดตามสาย จัดรายการวิทยุในตอนพักเที่ยง ให้ความรู้ผ่านเพลง รวมทั้งการให้นักเรียนประชาสัมพันธ์รายงานข่าวในช่วงต่างๆ การแสดงละครเวที การใช้วิธีส่งเด็กเข้าค่ายอบรมให้ความรู้แล้วนำมาเผยแพร่ต่อเพื่อนนักเรียน รวมทั้งมีการเชิญวิทยากรจากสาธารณสุขของจังหวัดมาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศและเรื่องเอดส์ในช่วงที่โรงเรียนจัดกิจกรรม

1.4 การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวกับหัวข้อเพศศึกษา และการติดต่อของโรคเอดส์

รวมทั้งการป้องกันการเกิดโรคติดต่อจากการมีเพศสัมพันธ์ สถานศึกษาต่างๆ จะมีการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอนจะมีทั้งสื่อที่ผลิตขึ้นเองและสื่อที่ได้รับมาจากโรงพยาบาลและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อใช้ประกอบการบรรยายของอาจารย์ในการสอนแต่ละหัวข้อที่บรรจุอยู่ในแต่ละรายวิชา เพื่อให้เด็กเห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้นและเพื่อดึงดูดความสนใจ ซึ่งจะมีทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ ตัวอย่างอุปกรณ์สาธิตและรูปจำลองต่างๆ และสื่อมัลติมีเดียต่างๆ เอกสารสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน หนังสือ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ภาพแสดงอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย แผนภาพเกี่ยวกับพัฒนาการ การคบกันของหญิง-ชาย ข่าว วารสารทางวิชาการ แผ่นพับ ใบความรู้ที่ได้มาจากกรมสุขภาพจิต ภาพผู้ป่วยจากโรคติดต่อทางเพศศึกษาและโรคเอดส์ ตัวอย่างอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตวิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศศึกษา และการคุมกำเนิดต่างๆ เช่น ตัวอย่างถุงยางอนามัย ตัวอย่างของ ยาคุมกำเนิดประเภทต่างๆ รวมทั้งหุ่นจำลองที่แสดงถึงอวัยวะต่างๆ ของร่างกายทั้งภายในและภายนอก ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนสื่อมัลติมีเดียต่างๆ ได้แก่ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ ซีดี วีดีโอ เกี่ยวกับการปฏิเสธรในสถานการณ์ต่างๆ วีซีดีแสดงภาพของผู้ป่วยที่ติดโรคเอดส์ การผลิตสื่อสารคดีสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดพระบาทน้ำพุ วีซีดีผู้ติดเชื้อจากวัดพระบาทน้ำพุ ข่าวสถานการณ์ปัจจุบันจากสื่อ และอินเทอร์เน็ต หนังสือ E-book หนังสือที่มีเนื้อหาและแบบฝึกหัดใน web site สื่อที่ทำขึ้นเอง เช่น หนังสือ Pop up เกี่ยวกับโรคติดต่อ แผนภูมิต่างๆ

1.5 การประเมินความรู้ของนักเรียนในเรื่องเพศสัมพันธ์หรือเอดส์

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ในการประเมินความรู้นักเรียนเรื่อง เพศศึกษาพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ทั้งอาจารย์ประจำชั้นและอาจารย์ผู้สอนประจำวิชาจะมีการประเมินความรู้โดยวิธีที่ใช้ในการประเมินความรู้มีหลากหลายวิธี และในการประเมินอาจใช้หลายวิธีประกอบกัน รูปแบบการประเมินผลที่พบ ได้แก่

(1) ประเมินจากการสอบวัดผลและการทดสอบในบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินโดยการสอบวัดผลประจำรายวิชา กลางภาค-ปลายภาค หรือก่อนเรียน-หลังเรียนโดยการใช้แบบทดสอบ การทำข้อสอบ สอบปากเปล่า ข้อสอบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์หรือเรื่องเพศสัมพันธ์ตามหลักสูตรที่กำหนดในหนังสือ

- การประเมินโดยระบบรูปทิว ช่วงก่อนและหลังเรียน ตัวอย่างเนื้อหาของ การประเมินเรื่องเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาเรียนกับเด็ก ปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์และการแก้ปัญหา ผลจากการประเมินทำให้ทราบความคิดและค่านิยมของเด็กเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติ และพบว่าเด็กมีความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์มากกว่าที่ใช้สอนในแบบเรียน รวมทั้งรู้วิธีการป้องกันโรคเอดส์โดยการใช้ถุงยางอนามัยแต่ไม่ยอมมาใช้

- ประเมินโดยระบบ SDQ โดยเด็ก 1 คน จะต้องทำ SDQ 4 ชุด ในการประเมินจะมีการประเมินทั้งอาจารย์ประเมินนักเรียน ผู้ปกครองประเมินนักเรียน เพื่อนประเมินนักเรียน และนักเรียนประเมินตนเอง การประเมินจะครอบคลุมลักษณะพฤติกรรม ความประพฤติของนักเรียน ยกตัวอย่างเช่น สอบถามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ได้แก่ พฤติกรรมสูบบุหรี่ พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ หรือเสี่ยงต่อยาเสพติด เป็นต้น

- ประเมินโดยใช้แบบสอบถาม Check list เช่น ให้นักเรียนเขียนเปรียบเทียบส่วนที่ดีและไม่ดี ของวัยรุ่นในปัจจุบัน เช่น เด็กจะเขียนว่าวัยรุ่นที่ไม่ดีจะท้องก่อนแต่ง ไม่มีระเบียบวินัย ไม่เคารพผู้ใหญ่ ฯลฯ แล้วนำไปจัดบอร์ด ซึ่งเด็กจะให้ความสนใจมาอ่านเพื่อดูว่า คนอื่นมีความคิดเห็นเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

- ประเมินโดยการถาม-ตอบ การสอบถาม การพูดคุยตอบโต้ การตั้งคำถามและสังเกต การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์นักเรียนตัวต่อตัวในชั้นเรียน โดยสังเกตจากพฤติกรรมความสนใจของเด็ก พฤติกรรมการโต้ตอบของนักเรียนที่สะท้อนกลับมา ดูทักษะการปฏิเสธ โดยยกตัวอย่างคำพูดแล้วให้เลือกว่าเด็กจะปฏิเสธอย่างไร ซึ่งบางโรงเรียนพบว่านักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่มีการแสดงออกเรื่องเพศสัมพันธ์เด่นชัดมากนัก เนื่องจากช่วงการถาม-ตอบเรื่องเพศเด็กจะค่อนข้างอาย นอกจากนี้จากการพูดคุยทำให้อาจารย์บางท่านทราบว่าเด็กที่พูดคุยด้วย ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศถึงขั้นการป้องกันโรคติดต่อ การป้องกันการตั้งครรภ์ แต่มีอยู่อีกประมาณร้อยละ 20 ที่มีความรู้ไม่มากหรือรู้แบบผิดๆ

- ประเมินโดยมอบหมายให้เด็กทำงานกลุ่ม ให้ทำแบบฝึกหัดจากใบงานที่ครูให้หลังจากชั่วโมงเรียนหรือจากกิจกรรมให้เขียนบทความหรือเขียนรายงานเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ในวิชา สุขศึกษาเพื่อ

เก็บคะแนน โดยมอบหมายให้ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือสื่ออินเทอร์เน็ตแล้วมานำเสนอหน้าห้อง ว่ามีความเข้าใจมากน้อยแค่ไหน รวมทั้งการให้นักเรียนระดมสมองทำแผนผังความคิดในประเด็นที่เกี่ยวกับเพศศึกษาต่างๆ

- ประเมินจากกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น เช่น การประกวดแต่งกลอน การแข่งขันตอบปัญหา การประกวดบทความหรือเรียงความ การจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ การอบรมนักเรียนแกนนำ และให้นักเรียนแกนนำมารณรงค์ เช่น ทำป้ายนิเทศน์ การแสดงละคร การอภิปราย การโต้วาที เช่น หัวข้อการอภิปราย การโต้วาที “อยู่ก่อนแต่งหรือแต่งก่อนอยู่ ดีกว่ากัน” ซึ่งผลสรุปของเด็ก คือ อยู่ก่อนแต่งดีกว่า จากนั้นอาจารย์จะอธิบายถึงผลเสียของการอยู่ก่อนแต่งว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งมีเด็กแย้งถึงข้อดีของอยู่ก่อนแต่งว่าเป็นการศึกษานิสัยใจคอกันก่อน อาจารย์จะอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้เด็กได้คิดวิเคราะห์

(2) ประเมินโดยการสัมภาษณ์ การซักถามหรือพูดคุยความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และเรื่องโรคเอดส์กับเด็กนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงโดยตรง รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมของเด็กว่าเข้าข่ายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือไม่ ซึ่งอาจารย์บางท่านพบว่า เด็กจะมีความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์จากการใช้ถุงยางอนามัยและการใช้ยาคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ แต่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันจะใช้ยาคุมกำเนิดชนิดที่กินหลังจากร่วมเพศทั้งที่ยังไม่มีความรู้ในการใช้ยาคุมชนิดนี้ดีพอ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กไม่มีความกลัวเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และที่น่าเป็นห่วง คือ เด็กรู้แค่ว่าต้องกินยาคุม กำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์แต่ไม่รู้วิธีการกิน นอกจากนี้ยังประเมินโดยการติดตามสอบถามอาจารย์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ และตรวจสอบให้คำแนะนำในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี อาจารย์บางท่านยังใช้การประเมินแบบไม่เป็นทางการ เช่น การสังเกตเวลาที่เด็กพูดคุยหรือสอนกันเอง โดยใช้จำนวนการสอนของอาจารย์ที่สอนไป การสอนให้ความรู้เด็กโดยใช้กิจกรรมประกอบหลักวิชาการนั้นทำให้ไม่เขินอาย เวลาเด็กได้ยินก็จะไม่เขินอายและสามารถสอนคนอื่นได้อย่างไม่เขินอายด้วย

2. แนวทางการแก้ปัญหาเรื่องการสอนเพศศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

แนวทางการแก้ปัญหาเรื่องการสอนเพศศึกษาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งจากสถานศึกษาหน่วยงานวิจัย บุคลากรทางการแพทย์ และอื่นๆ ที่มองเห็นปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา ซึ่งแนวทางที่พบส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ของเด็กและเยาวชนมากกว่าจะเน้นการแก้ปัญหาเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนที่สังคมมองว่าเป็นปัญหาและอาจจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นกับตัวเด็กและเยาวชนรวมทั้งสังคมรอบข้างนั้น แท้จริงแล้วการเรียนการสอนเพศศึกษาที่ไม่ได้ผลเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เหล่านั้น แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ ทางสังคมที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย แนวทางในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษามีทั้งกระบวนการศึกษาวิจัย การจัดกิจกรรมต่างๆ เสริมหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน รวมทั้งความร่วมมือและประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวทางเหล่านั้น ได้แก่

- (1) การศึกษาวิจัยเพื่อหาสาเหตุถึงพฤติกรรมทางเพศที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหา รวมทั้ง การศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็ก
- (2) การศึกษาวิจัยที่ทดลองเพื่อปรับวิธีการและรูปแบบการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาในชั้น เรียนโดยตรง
- (3) การศึกษาวิจัย ที่ทดลองเพื่อปรับแนวทางการเรียนการสอน และเพื่อนำไปสู่การแก้ไข พฤติกรรมที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาของเด็กบางอย่าง
- (4) การสร้างกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตร เพื่อเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการเสริมแรงเด็กในด้านต่างๆ ทั้งทัศนคติ ทักษะ การอาศัยกลุ่มเพื่อน รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ
- (5) การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนเพศศึกษาแต่ละกลุ่มสาระวิชาในสถานศึกษา
- (6) การร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานภายนอกต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านความรู้ และการพัฒนารูปแบบเทคนิควิธีการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมความรู้ ความ เข้าใจ รวมทั้งฝึกทักษะและประสบการณ์ชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชน

2.1 การศึกษาวิจัย เพื่อหาสาเหตุถึงพฤติกรรมทางเพศที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหา รวมทั้ง การศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็ก

สภาพสังคมในปัจจุบันพบว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับบุตรอย่างเพียงพอทำให้เด็กวัยรุ่นหันไปหาเพื่อนซึ่งเพื่อนมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านความเชื่อ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่มีผลต่อทางด้านร่างกายและจิตใจของวัยรุ่นรวมถึง พฤติกรรมทางเพศ ทั้งนี้งานวิจัยในกลุ่มนี้เป็นการหาสาเหตุการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยเฉพาะค่านิยมของเด็กวัยรุ่นกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส การสร้างความตระหนักการเห็นคุณค่าใน ตนเองของวัยรุ่นหญิงเรื่องเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เรื่องสุขภาพทางเพศของเด็ก รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงต่อ เอดส์

- (1) การศึกษาวิจัยเพื่อป้องกันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสและเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร งานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของวัยรุ่นต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส กรณีศึกษา:นักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบดินทร์เดชา สิงห์เสนี (มินตรา ประเสริฐสังข์ , 2547) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อน สมรส ความรู้และความเข้าใจของวัยรุ่นต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ก่อน สมรส ทัศนคติของวัยรุ่นชาย/หญิงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส แนวทางการป้องกันปัญหาจากการมี เพศสัมพันธ์ก่อนสมรสพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสโดย เห็นด้วยว่า ผลของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศได้ง่าย ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม ทำให้ตั้งครครภโดยไม่ได้ตั้งใจ ถือว่าเสียความบริสุทธิ์ ความราบรื่นในชีวิตคู่เป็นสิ่งสำคัญกว่าพรหมจรรย์ สถาน บันเทิงยามค่ำคืนมีส่วนทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสเกิดขึ้นในวัยรุ่น มากกว่าวัยอื่น ทำให้ฝ่ายหญิงถูกมองว่าไม่ดี เกิดจากความอยากรู้อยากเห็น อยากรอง และเกิดจากอิทธิพล

ของการเลียนแบบสื่อต่างๆ ส่วนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นักเรียนเห็นด้วยว่าบิดามารดาควรให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่บุตรอย่างเพียงพอ บิดามารดาควรปลูกฝังความรู้ ค่านิยม การปรับ เปลี่ยนทัศนคติ เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสให้บุตรหลานได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถช่วยเหลือ ตนเองได้เมื่อประสบกับเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นกับคนในครอบครัวในอนาคต รวมถึงความเสี่ยงต่อการมี เพศสัมพันธ์ก่อนสมรส

การศึกษาวิจัยที่พยายามแก้ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรสำหรับวัยรุ่นหญิงเห็นได้จาก งานวิจัยของจิราภรณ์ ตามประวัติและจินตนา พิงโพธิ์ (2547) เรื่องการพยายามสร้างความตระหนักในการ เห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นหญิงเรื่องเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยเฉพาะทัศนคติทางเพศในการรักษาวล สงวนตัวพบว่า การสร้างความตระหนักเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรช่วยให้วัยรุ่นเพศหญิงที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศ ความรู้สึกในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในทางที่ดีขึ้น เกิดความพร้อมที่จะ ปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร บุคคลที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เมื่อได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่เหมาะสม คือ การสร้างความตระหนักในเรื่องเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งอาศัยหลักการเสริมแรงเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจภายในจิตใจ สร้างความตระหนักจะนำไปสู่การมี ทัศนคติทางเพศในการรักษาวลสงวนตัวที่เหมาะสมได้ดีกว่าผู้ที่มีความพร้อมทางสติปัญญาต่ำกว่า

(2) การศึกษาวิจัยโดยการจัดโปรแกรมเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพทางเพศ

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศของวัยรุ่น โปรแกรมการสอนเรื่องสุขภาพทางเพศต่อพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นที่ศึกษาวิจัยโดย วัชรา สุขแท้ (2546) ผลการศึกษา พบว่าหลังจากที่วัยรุ่น ได้รับโปรแกรมการสอนเรื่องสุขภาพทางเพศไปแล้ว คะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศมากขึ้น เนื่องจากวัยรุ่นได้รับการสอนเรื่องการป้องกันโรคติดต่อที่ระบบสืบพันธุ์ การจัดการกับอารมณ์ทางเพศ การ ปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้าม และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นประโยชน์ที่เกิดจากการ มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศ การแก้ไขอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศ ความสามารถของวัยรุ่นในการปฏิบัติพฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพทางเพศอย่างถูกต้องเหมาะสม และ ความรู้สึกในทางบวกต่อพฤติกรรมสุขภาพทางเพศ

ในการวิจัยยังทดลองให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งเหมาะสมกับพัฒนาการ ของวัยรุ่นตอนต้นที่ชอบการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ชอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยไม่ต้องทำให้ผู้ใหญ่มา กำหนดความคิดของตน นอกจากนี้การที่วัยรุ่นสามารถเลือกเข้ากลุ่มได้ตามความสมัครใจ ภายในกลุ่มย่อยมี บรรยากาศความใกล้ชิดสนิทสนม ยอมรับซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากขึ้น การมี ปฏิสัมพันธ์ต่อกันภายในกลุ่มที่มีมากทำให้วัยรุ่นแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังพบว่า การ อภิปรายกลุ่มย่อยเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพช่วยส่งเสริมให้วัยรุ่นเกิดการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศ รับรู้อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศและแนวทาง

ในการแก้ไข รับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศ และเกิดความรู้สึกในทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศ

นอกจากนี้งานของชวัญจิต ดิสัก (2548) ที่ได้ศึกษาวิจัยถึงทดลองโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนโดยผู้นำกลุ่มเพื่อนต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นตอนต้น โดยใช้แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนของ Bandura เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยการใช้คำพูดชักจูง การได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง และการกระตุ้นร่างกายและอารมณ์ นอกจากนี้ยังพัฒนาเนื้อหาตามแนวคิดสุขภาพทางเพศของ WHO (1975) มุ่งเน้นให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันโรคติดต่อที่ระบบสืบพันธุ์ ด้านการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ ด้านการปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้ามและเพศที่ดึงดูดความสนใจ และด้านการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ งานวิจัย ครั้งนี้ พบว่าวัยรุ่นที่ได้รับโปรแกรม มีการรับรู้สมรรถนะตนเองในการมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศภายหลังได้รับโปรแกรม ในระยะติดตามผล 1 เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่พอที่จะทำให้วัยรุ่นกลุ่มทดลองเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศอย่างถาวร ซึ่งวัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวได้เรียนรู้การมีพฤติกรรมส่งเสริมคุณภาพทางเพศ การป้องกันโรคติดต่อที่ระบบสืบพันธุ์ การจัดการกับอารมณ์ทางเพศ การปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้ามและเพศที่ดึงดูดความสนใจ และปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ตามแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของตนตาม 4 แนวทางของ Bandura โดยผู้นำกลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมเป็นการแบ่งกลุ่มตามเพศและคละเพศตามความเหมาะสมของกิจกรรมโดยใช้สื่อสไลด์และ คู่มือ หลังจากจัดกิจกรรมแต่ละครั้งยังมีการกระตุ้นทั้งทางร่างกายและอารมณ์ของวัยรุ่น โดยผู้นำกลุ่มเพื่อนได้สรุปประเด็นและเน้นให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างถูกต้องเหมาะสมและนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องด้วยการให้วัยรุ่นทุกคนให้คำมั่นสัญญาร่วมกัน (Commitment) ในการมีพฤติกรรมส่งเสริมคุณภาพทางเพศ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะสามารถนำเอาความคิดรวบยอดที่ได้มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเป็นการย้ำความคิดความจำช่วยให้เข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

(3) การศึกษาวิจัยเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อเอดส์

งานวิจัยประเภทนี้ ศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงต่อเอดส์ของเด็กและเยาวชน เช่นงานวิจัยของ ศจีพร พงษ์ผล(2546) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทวิมาตรฐานทางเพศกับแนวโน้มการมีพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ จากการศึกษพบว่า นักเรียนชายมีทวิมาตรฐานทางเพศ (ว่าเป็นเรื่องปกติของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง) ที่ยอมรับได้ คือ การดื่มเหล้า เจ้าชู้ สูบบุหรี่ เทียบสถานเจริญมย์ เกี้ยวพาราสี มีคู่นอนหลายคน ผู้ชายที่โสดพกพาถุงยางอนามัย สำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง และผู้หญิงและผู้ชายมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกันในด้านการเสพยา ส่วนการขายบริการทางเพศของผู้หญิงเป็นเรื่องปกติมากกว่าผู้ชาย ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทวิมาตรฐานทางเพศกับแนวโน้มการมีพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์ของนักเรียนชาย ได้แก่ การเทียบสถานเจริญมย์ ดื่มเหล้า การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่าง

เพศ การซื้อและขายบริการทางเพศ การมีสัมพันธ์ทางเพศกับคนที่ถูกใจโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย มีคู่นอนหลายคน สูบบุหรี่ การเสพยา และบุคคลที่มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมทางสังคมมากที่สุดได้แก่บิดามารดา รองมา คือ ครูอาจารย์

งานวิจัยที่ศึกษาถึงตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นพบในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของวัยรุ่นของธิตนาถ ลิ้มอรุณ (2549) พบว่าตัวแปร 7 อันดับที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นชาย คือ การพูดคุยกับคู่นอนในการใช้ถุงยาง อันดับสองคือ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย อันดับสามคือ การดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหรือระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ และความเชื่อในการใช้ถุงยางอนามัย เจตคติต่อการใช้ถุงยางอนามัย การควบคุมดูแลของพ่อแม่ตามการรับรู้ของวัยรุ่น และการรับรู้บรรทัดฐานกลุ่มเพื่อนตามลำดับ ส่วนเพศหญิง พบว่า 6 ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด ได้แก่ การพูดคุยกับคู่นอนในการใช้ถุงยาง สองคือ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย ความเชื่อในการใช้ถุงยางอนามัย เจตคติต่อการใช้ถุงยางอนามัย การสื่อสารในเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่นตามการรับรู้ของวัยรุ่น และการควบคุมดูแลของพ่อแม่ตามการรับรู้ของวัยรุ่น ตามลำดับ

2.2 การศึกษาวิจัยและการศึกษาวิจัยกึ่งทดลองเพื่อปรับแนวทางการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาโดยตรง

โดยเฉพาะแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กมีส่วนร่วม และการสอนเพศศึกษาด้วยกระบวนการสร้างพลังในนักเรียน อาทิเช่น การศึกษารูปแบบการสอนเพศศึกษาสำหรับค่ายเยาวชน โดย กอบกาญจน์ มหัทธโน นางลักษณ รุ่งทรัพย์สินและคณะ โดยเป็นการศึกษาแบบ Participatory Action Research ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสอนเพศศึกษาเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ทศนคติ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในเรื่องเพศ ทั้งสามารถเป็นที่ปรึกษาแก่เพื่อนได้ มีการสร้างหลักสูตรขึ้นสำหรับค่ายเยาวชนซึ่งประกอบด้วย 9 กิจกรรม คือ กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพ กิจกรรมให้ความรู้ด้านเพศศึกษาและอนามัยการเจริญพันธุ์ กิจกรรมปรับทัศนคติด้านเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ กิจกรรมตระหนักถึงโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศศึกษา กิจกรรมเข้าใจความแตกต่างระหว่างเพศ กิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อนเบื้องต้น กิจกรรมฝึกการช่วยเหลือเพื่อน กิจกรรมบทบาทแกนนำเยาวชน กิจกรรมวางแผนอย่างสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนมีความรู้ มีทัศนคติในเรื่องเพศมากขึ้น ตลอดจนมีความมั่นใจและมีความตั้งใจที่จะไปแนะนำและให้คำปรึกษาแก่เพื่อน และเยาวชนยังมีความพอใจและเสนอแนะว่าควรมีการอบรมเช่นนี้ ทุกปี

งานวิจัยของสกลพร พิชัยกมล (2549) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา พบว่านักเรียนที่เรียนรู้เรื่องเพศศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีความรู้ดีกว่านักเรียนที่เรียนรู้แบบปกติ อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและฝึกปฏิบัติ การสร้างเจตคติจากประสบการณ์เดิมและได้แลกเปลี่ยนการคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้และเจตคติ และ

นักเรียนที่เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตจะมีทักษะชีวิตด้านความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการปฏิเสธและทักษะการตัดสินใจดีกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีส่วนร่วมได้ฝึกทักษะในการประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตโดยกลวิธีระดมสมอง อภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ เช่น เทปเสียง วิดีทัศน์ สามารถช่วยกระตุ้นแรงจูงใจให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในบทเรียน อีกทั้งนักเรียนยังได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันภายในกลุ่ม และยังได้วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจนก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้แก่ ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะชีวิตในด้านความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการปฏิเสธและทักษะการตัดสินใจ

สุปราณี จำปาเฟื่อง (2550) ได้ศึกษาวิจัยกึ่งทดลองโดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 ที่มีสภาพครอบครัวแตกแยกกับครอบครัวปกติ งานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลต่อความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มเป็นอย่างดี เพราะสามารถทำให้นักเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เป็นปัญหาทุกด้าน โดยปัญหาใกล้ตัวที่สุด คือ ปัญหาครอบครัว รวมไปถึงปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่สำคัญ คือ ข่าวสารข้อมูลที่เป็นพิษในปัจจุบันทำให้นักเรียนเป็นโรคภูมิคุ้มกันชีวิตบกพร่อง ผลการศึกษาพบว่าด้านความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้สูงขึ้น เนื่องจากผู้สอนจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามหลักการสอนทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิตและองค์การอนามัยโลก ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมครบทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยอาศัยประสบการณ์และกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ทำให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ส่วนด้านทักษะชีวิตพบว่าเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเหมือนกันและมีปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่แตกต่างกัน เช่น สภาพครอบครัวของนักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติ แต่พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมดูแลเพราะใช้เวลาไปกับการทำมาหากิน ทำให้ความภูมิใจของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน อีกทั้งนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มได้รับอิทธิพลจากครูที่ให้ความรักความเอาใจใส่ดูแลทั้งในและนอกห้องทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจในเรื่องต่างๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

งานวิจัยทั้ง 3 ชิ้นแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะทดลองกับกลุ่มนักเรียนประเภทใดก็ตาม แนวทางการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถทำให้นักเรียนเหล่านั้นมีความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศ ศึกษาดีกว่ากลุ่มที่เรียนรู้ในแบบปกติ หรือภายหลังจากที่มีการทดลองโดยเปลี่ยนแนวทางการเรียนการสอนมาเป็นแนวทางการมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นว่าภายหลังจากมีการใช้แนวทางการมีส่วนร่วมกลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาดีขึ้น โดยวิธีต่างๆ ที่นำมาใช้ได้แก่ การฝึกทักษะในการประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมติ กลวิธีการระดมสมอง การจัด

กิจกรรมและการอภิปรายกลุ่ม โดยแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ภายในกลุ่ม ตลอดจนการร่วมแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ เช่น เทปเสียง วิดีทัศน์ เป็นต้น

อีกแนวทางหนึ่งที่ถูกนำมาใช้แก้ปัญหาคือการเรียนการสอนเพศศึกษา ได้แก่ แนวทางการสอนเพศศึกษาด้วยกระบวนการสร้างพลังซึ่งมีการวิจัยกึ่งทดลองโดยจริยา อติชาติธำรง ที่ศึกษาวิจัยในชั้นเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการสอนเพศศึกษาด้วยกระบวนการสร้างพลังโดยนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มยังขาดความรู้ในเรื่องเพศศึกษา รวมทั้งมีปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหาทางเพศหลายอย่าง เช่น การได้รับสื่อลามก การเที่ยวสถานบันเทิง การทดลองดื่มของมึนเมาทำให้ขาดสติ และยังมีเจตคติต่อเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น การมีอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศ มีความเชื่อที่ผิดๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ เมื่อมีปัญหาจะปรึกษาเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือเพราะเพื่อนเองก็ขาดวุฒิภาวะ ขาดความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของการสอนเพศศึกษาด้วยกระบวนการสร้างพลังสามารถทำให้นักเรียนมีความรู้เรื่องเพศดีขึ้น มีเจตคติในเรื่องเพศดีขึ้น และมีความคาดหวังในความสามารถแห่งตนดีขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่พึงประสงค์ของวัยรุ่น แต่รูปแบบการสอนแบบนี้เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ต้องใช้อุปกรณ์และสื่อจำนวนมาก และที่สำคัญคือจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างจริงจัง

การสอนเพศศึกษาโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการนำมาพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนเพศศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนายแพทย์วัชร เยี่ยมรัมย์มกุล (2546) เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ากรณีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีกำบังกันก่อให้เกิดอันตรายแก่วัยรุ่นทั้งในเรื่องการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย และปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รวมถึงการติดเชื้อเอชไอวี ดังนั้นเพศศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เยาวชนสามารถป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้ ซึ่งการพัฒนาและใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องเพศศึกษาอาจสามารถช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ของเยาวชนได้โดยเนื้อหาได้แบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ คือ พัฒนาการของมนุษย์ สัมพันธภาพ ทักษะส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ สังคมและวัฒนธรรม งานวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจต่อบทเรียนช่วยสอนนี้ และอาจจะเป็นวิธีหนึ่งที่สนับสนุนและเพิ่มช่องทางการเรียนรู้สำหรับนักเรียนเรื่องเพศศึกษาได้

2.3 การศึกษาวิจัย กึ่งทดลองเพื่อปรับแนวทางการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การแก้พฤติกรรมเด็กที่ก่อให้เกิดปัญหากับทั้งตัวเด็กเองและสังคมส่วนรวม

งานวิจัยเรื่องประสิทธิผลโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ของสุชาดา ตรีสิงหวงศ์ (2547) งานวิจัยประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาโรงเรียนเทพมงคลรังสี จังหวัด

กาญจนบุรี ของนภาพร วงศ์รัตนรักษ์ งานวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเพศศึกษาต่อการป้องกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศ (นริศรา อัจฉอนศรี, 2548) และงานวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยอริยสัจสี่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสิงหา จันทน์ขาว (2550)

งานวิจัยประสิทธิผลโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของสุชาดา ตรีสิงหวงศ์ (2547) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งพบว่าจากการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนสุขศึกษาโดยวิธีปกติ พบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลงกว่ากลุ่มควบคุมและนักเรียนกลุ่มทดลองให้ความสนใจในข้อมูลผลการสำรวจความคิดเห็นของวัยรุ่นในปัจจุบันในประเด็นต่างๆ เช่น ผลสำรวจการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทย สถิติโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งหากมีการนำผลวิจัยไปใช้ควรนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่ให้สุขศึกษาที่ทันสมัยและมีสถิติประกอบจะช่วยให้ข้อมูลน่าเชื่อถือและได้รับความสนใจมากกว่าเนื้อหาทางวิชาการที่หาอ่านได้จากหนังสือแบบเรียนปกติ

การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพศศึกษาอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยเพิ่มความรู้ ทักษะการป้องกัน รวมทั้งแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในการมีเพศสัมพันธ์ดีขึ้น ซึ่งเห็นได้จากงานวิจัยประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมกำบังกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาโรงเรียนเทพมงคลรังสี จังหวัดกาญจนบุรีของนภาพร วงศ์รัตนรักษ์ ผลจากการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่นำทฤษฎีพฤติกรรมสุขภาพและแนวคิดทักษะชีวิตมาใช้ในการจัดเนื้อหาและรูปแบบในการเรียนทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ตนเองเกี่ยวกับเรื่องเพศ มีทักษะการป้องกันและการแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิผล งานวิจัยชิ้นนี้เสนอให้โรงเรียนจัดหาคอมพิวเตอร์และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้กับนักเรียน และให้โอกาสนักเรียนทุกคนได้เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้ควรพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในสาระวิชาต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา เพื่อนำไปสู่การป้องกันกำบังกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ อีกด้วย

การพัฒนาโปรแกรมเพศศึกษาต่อการป้องกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศของนริศรา อัจฉอนศรี (2548) ทำให้นักเรียนชายที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความรู้ เจตคติและพฤติกรรมกำบังกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศดีกว่าก่อนการเข้ารับโปรแกรม เนื่องจากโปรแกรมกำบังกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศได้ใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้กลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมกำบังกันตนเองจากการกระทำผิดทางเพศมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรม เพราะเป็นโปรแกรมที่ให้ความรู้ทางด้านเพศและกฎหมายเกี่ยวกับความผิดทางเพศเป็นการสอน กระตุ้นให้นักเรียนได้มีความรู้เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปวิเคราะห์และใช้ได้จริงในทางที่ถูกต้องเหมาะสม มีการนำเอาหลักทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ เข้ามาประกอบการ

เรียนรู้ เทคนิควิธีการเรียนรู้โปรแกรม เช่น การทำกิจกรรมกลุ่ม การระดมสมองและความคิดร่วมกัน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการสังเกตตนเอง เกิดกระบวนการตัดสินใจ และแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ จัดให้มีการอภิปรายเป็นกลุ่มย่อยซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกับพัฒนาการวัยรุ่นที่ชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ชอบแสดงความคิดเห็นเป็นอิสระโดยไม่ต้องการให้ผู้อื่นมากำหนดความคิดของตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหาด้านเพศศึกษาด้วยการส่งเสริมศีลธรรมทางศาสนานับว่าเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ถูกนำมาใช้ใหม่ โดยพบได้จากงานวิจัยของสิงหา จันทน์ขาว (2550) ที่ศึกษาถึงผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีอริยสัจสี่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านปฏิบัติ ก่อนและหลังการเรียนด้วยวิธีอริยสัจสี่พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ ด้านเจตคติและด้านปฏิบัติมีค่าสูงขึ้นอาจเนื่องมาจากการสอนด้วยวิธีอริยสัจสี่มีขั้นตอนในการสอนจากขั้นทุกข์ ขั้นสมุทัย ขั้นนิโรธและขั้นมรรค ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนที่เป็นลำดับขั้นตอน การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการพิจารณาจากปัญหา เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ปัญหาแล้วจะต้องระบุดูสาเหตุของการเกิดปัญหาได้เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาคือถูกวิธี จากนั้นผู้เรียนก็จะกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหามาสาเหตุ และสุดท้ายผู้เรียนก็ต้องเปรียบเทียบแนวทางแก้ไขปัญหามาเพื่อเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาคือเหมาะสมที่สุดไปแก้ไข และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพศศึกษาด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีอริยสัจสี่กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีอริยสัจสี่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติ อาจเนื่องมาจากการเป็นกระบวนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ค้นคว้า อภิปราย วิเคราะห์ รวมทั้งได้รู้จักสังเกตสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเพื่อนำมาประมวลลำดับความคิด นอกจากนี้ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาด้วยวิธีอริยสัจสี่โดยรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก โดยเฉพาะความคิดเห็นเกี่ยวกับ **“การกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน”** มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด เพราะเป็นการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระจากแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้สอนยังกระตุ้นความสนใจการเรียนการสอนด้วยการเลือกใช้สื่อการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนและสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการที่ผู้สอนให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน มีการเสริมแรงจูงใจโดยการกล่าวชมเชย ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน ย่อมทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่ตึงเครียด และนักเรียนรู้สึกสนุกสนาน

2.4 การสร้างกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรเพื่อเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการเสริมแรงเด็กในด้านต่างๆ ทั้งทัศนคติ ทักษะ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ

โดยเฉพาะการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรม หรือกลุ่มต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมการรณรงค์การเพิ่มความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศในกลุ่มนักเรียนด้วยกัน ซึ่งตัวอย่างของโครงการ ชมรม หรือกลุ่มที่พบ เช่น โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อนเตือนเพื่อน กลุ่มเฟรนด์ คอนเนอร์ ชมรมพี่ดูแลน้อง หรือชมรมพี่สอนน้อง กลุ่มเพื่อนใจวัยรุ่น หรือกลุ่มกิจกรรมมุมนิสัยวัยรุ่น ฯลฯ ทั้งนี้กิจกรรมหลักๆ ของโครงการ หรือ

ชมรมต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนช่วยสอดส่องดูแลและตักเตือนพฤติกรรมระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง ทั้งนี้เพื่อนที่มีบทบาทในการตักเตือนอาจจะเป็นตัวแทนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเรื่องเพศศึกษาและโรคเอดส์ จนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ นักเรียนที่เป็นแกนนำที่ได้รับการอบรมแล้วจะนำความรู้มาถ่ายทอดให้แก่เพื่อนนักเรียนด้วยกัน ได้แก่ ความรู้เรื่องเพศศึกษา การดูแลตัวเองเรื่องโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ อีกทั้งเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาแก่เพื่อนนักเรียนที่มีปัญหาในโรงเรียน ถ้าปัญหาไหนที่ไม่สามารถตอบได้จะนำมาปรึกษาอาจารย์ มีการยกตัวอย่างปัญหาที่มีเพื่อนนักเรียนมาปรึกษาและเสนอวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่เปิดเผยชื่อ การให้ความรู้ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดป้ายนิเทศน์ให้ความรู้ สอนเรื่องศิลปะการป้องกันตัว การจัดรายการเสียงตามสาย บางชมรมหรือบางโครงการอาจจะมีการสอดส่องเพื่อป้องกันพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กด้วยกันเองในโรงเรียน รวมทั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กภายในโรงเรียน เช่น พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์ ปัญหาการทะเลาะวิวาท ครอบครองถึงปัญหาวัยรุ่นในทุกๆ เรื่อง ทั้งนี้จะใช้ระบบรุ่นพี่-รุ่นน้องเข้ามาช่วยจัดการในเบื้องต้นแนะแนวทางในการแก้ปัญหาชีวิตโดยจะมีอาจารย์ประจำคอยเป็นที่ปรึกษาให้แก่เด็กที่มีปัญหา ถ้ารุ่นพี่ไม่สามารถจัดการได้จึงจะให้อาจารย์เข้ามาช่วยดูแล บางครั้งอาจมีการเชิญผู้ปกครองของเด็กเข้ามาพูดคุยเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน และบางโครงการจะมีบทบาทในการรณรงค์ต่อต้านเอดส์และยาเสพติดรณรงค์ให้เด็กรู้จักการป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ ยาเสพติด หนีงโซเมถนี เป็นต้น นอกจากนี้โครงการในลักษณะคล้ายๆ ได้แก่ โครงการหรือชมรม To be number one เป็นโครงการหรือชมรมที่เน้นให้เด็กมีความประพฤติในเชิงสร้างสรรค์ไม่มั่วสุมยาเสพติด หรือการให้ความรู้ในการป้องกันเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของเด็ก มีการจัดกิจกรรมและการส่งเด็กไปร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับยาเสพติดและเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กในวัยเรียน ทั้งนี้ในบางโรงเรียนเด็กนักเรียนเองก็มีความกระตือรือร้นที่จะไปดูการจัดงานนิทรรศการในที่ต่างๆ

สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ได้มีผู้ศึกษาวิจัยประสิทธิผลของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา (เมตตา จอจวรรณศิริ, 2549) และพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่าก่อนการทดลอง นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เป็นผลจากการที่นักเรียนแกนนำได้รับการอบรมเรื่องเพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ รวมทั้งได้มีการฝึกทักษะการ ปฏิเสธ ทักษะการเตือนจากการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การอภิปรายกลุ่ม สถานการณ์จำลอง นอกจากนี้ถ้าเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในทางที่ดีขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพราะกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้มีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยได้วิเคราะห์อภิปรายผลผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่

เรียนรู้มาให้เข้ากับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญได้ และถ้าการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนใช้เทคนิคที่มีความน่าสนใจจะสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้ เช่น เทคนิคเกมส์ เทคนิคบทบาทสมมุติ และครูประจำวิชาต่างๆ สามารถช่วยส่งเสริมการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศให้แก่ักเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเข้าไปในเนื้อหาวิชาที่สอน

2.5 การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ผู้สอนเพศศึกษาแต่ละกลุ่มสาระวิชา ในแต่ละสถานศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาและโรคเอดส์แก่เด็กนักเรียน พบว่าแต่ละสถานศึกษาจะมีการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้วยการเพิ่มองค์ความรู้ วิธีการจัดกิจกรรม และเทคนิคใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ผู้บริหารบางสถานศึกษาส่งเสริมพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้วยการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษามารายอบรมความรู้ให้แก่อาจารย์ภายในโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งมักจะมีการส่งครูไปประชุมหรืออบรมเชิงปฏิบัติการด้านเพศศึกษากับหน่วยงานต่างๆ เป็นประจำโดยเฉพาะสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งผลการศึกษานี้แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนเพศศึกษาในสถานศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาและการพัฒนาครูผู้สอนเพศศึกษาในสถานศึกษามีความจำเป็นมาก (ปริญารถ พิรพิพัฒน์, 2549) ทำให้อาจารย์ได้รับความรู้เพิ่มเติมเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศศึกษาหัวข้ออบรมต่างๆ ได้แก่ เทคนิคในการสอนเพศศึกษา พฤติกรรมวัยรุ่น พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน การดูแลสุขภาพทางเพศ โรคเอดส์และการป้องกัน ซึ่งทำให้อาจารย์ได้รับความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเนื่องจากได้ทราบถึงสถานการณ์ปัญหาใหม่ๆ สามารถใช้อุปกรณ์สาธิตได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำมาถ่ายทอดและบรรยายในรายวิชาและอบรมเด็กเมื่อมีการประชุม อาจารย์ส่วนใหญ่ที่เข้ารับการอบรมค่อนข้างพอใจเนื่องจากกิจกรรมที่จัดอบรมมีการให้ความรู้แบบตรงไปตรงมา มีการสาธิตจากอุปกรณ์จริง นอกจากนี้วิธีการจัดอบรมยังให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การระดมสมอง การสร้างมโนทัศน์ การเล่นเกมส์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ด้วยกัน มีการทำแบบ ทดสอบเจตคติ การจำลองสถานการณ์ต่างๆ เลียนแบบพฤติกรรมนักเรียน และภายหลังจากการไปอบรมแล้ว อาจารย์ได้นำความรู้มาถ่ายทอด เผยแพร่และขยายผลทั้งอาจารย์ในโรงเรียนและนักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การถ่ายทอดโดยนำความรู้ เทคนิคมาประกอบการสอนในรายวิชาให้เด็กเข้าใจง่ายและสนุก การให้คำแนะนำเด็ก การจัดฉายภาพสไลด์ จากการศึกษาดูงานการจัดทำรายงานสรุป การจัดอบรมนักเรียน การเผยแพร่เอกสารความรู้ การจัดทำบอร์ดเผยแพร่ความรู้ การจัดกิจกรรมเสริมต่างๆ เพื่อ ให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อไม่ใช้เวลาหมกมุ่นในเรื่องเพศมากเกินไป เช่น กิจกรรมออกกำลังกาย การเข้าค่ายจริยธรรม เป็นต้น

ซึ่งผลที่ได้รับจากการอบรมทำให้อาจารย์ได้รับความรู้และทราบสถานการณ์ใหม่ๆ มากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้กับเด็กนำไปปฏิบัติได้ อาจารย์หลายท่านเมื่อเข้ารับการอบรมมาแล้วเกิดความตระหนักมากขึ้น เกิดความมั่นใจที่จะกล้าสอนและกล้าที่จะพูดตรงไปตรงมาอย่างชัดเจน ไม่ปิดบังมาก

ขึ้นกว่าแต่ก่อน อาจารย์กล้าคุยกับเด็กเวลาที่เด็กมีปัญหา ให้คำปรึกษาแก่เด็กที่มีปัญหาได้ดีขึ้น มีอุปกรณ์ในการสาธิตที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ได้แนวความคิดที่เกิดขึ้นใหม่ในการแก้ปัญหาเด็ก สามารถนำสื่อที่ทันสมัยจากการอบรมมาประกอบการสอนในรายวิชาทั้งเอกสาร แผ่นพับ ใบความรู้และหนังสือคู่มือต่างๆ ในการสอนเรื่องเพศศึกษา ภาพโปสเตอร์ ซีดีดีวีดีอย่างการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับทักษะการปฏิเสธในรูปแบบต่าง ๆ ได้คำแนะนำมาสอนเด็กในชั้นเรียน ที่สำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคนิควิธีการเรียนการสอนรวมทั้งวิธีการจัดกิจกรรมใหม่ๆ นำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจและสามารถเข้าใจเรื่องเพศศึกษาและเรื่องของโรคเอดส์ได้ง่ายขึ้น เช่น การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ การเล่นเกมส์ ตอบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาการสอนมักจะเป็นการห้ามปรามมากกว่า แต่หลังจากที่อาจารย์ได้เข้าร่วมอบรม การเรียนการสอนจะเปลี่ยนมาเป็นเน้นการป้องกัน อบรมและแนะนำเมื่อเด็กอยู่ในภาวะเสี่ยง ผลที่ออกมาเป็นที่น่าพอใจทั้งกิจกรรมการให้ความรู้ การระดมสมอง ทำโครงสร้างมโนทัศน์ เล่นเกมส์ การทดสอบเจตคติ นอกจากนี้ยังจัดให้มีกิจกรรมเสริมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ใช้เวลาในการหมกมุ่นเรื่องเพศมากเกินไป สำหรับเด็กเมื่ออาจารย์มีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดมากขึ้น รวมทั้งได้นำเทคนิคใหม่ๆ ที่ก้าวหน้าและทันสมัยมาอบรมและสอนนักเรียน ทำให้เด็กมีการเปิดเผยกับอาจารย์มากขึ้น มีการเล่าถึงปัญหาโดยไม่ปิดบัง รวมทั้งขอคำปรึกษาและเสนอแนะจากอาจารย์มากขึ้น

2.6 การร่วมมือ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ในด้านความรู้และการพัฒนารูปแบบเทคนิควิธีการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมความรู้ ความเข้าใจรวมทั้งฝึกทักษะและประสบการณ์ชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กเกิดภูมิคุ้มกัน อันจะนำไปใช้ในการจัดการกับชีวิตของตนเองเพื่อเกิดปัญหาตามมาทั้งต่อตนเองและสังคม ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอกต่างๆ ทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนในรูปแบบการเชิญวิทยากรการเข้ามาจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ให้กับอาจารย์และนักเรียนในโรงเรียน เช่น หน่วยงานสาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขจังหวัด สถานีตำรวจภูธร นอกจากนี้หลายโรงเรียนยังเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานด้านเอดส์จัดขึ้น เช่น มีการส่งนักเรียนเข้าร่วมโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน

นอกจากนี้ บางสถานศึกษายังนำหลักสูตรเพศศึกษาขององค์กรพัฒนาเอกชน อย่าง PATH มาใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในขณะที่บางสถานศึกษาใช้ “การบูรณาการเพศศึกษาในกลุ่มสาระวิชา” ทั้งที่ใช้ในกลุ่มสาระเดียวหรือในหลายกลุ่มสาระและรวมทุกกลุ่มสาระ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้บริหารและความร่วมมือจากครูในสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ข้อเสนอแนะ

จากการรวบรวมวรรณกรรมการศึกษาในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมาพบว่า สถานการณ์การเรียนการสอนเพศศึกษาในปัจจุบันยังมีเนื้อหาในรูปแบบเดิมๆ และเริ่มมีการเพิ่มกิจกรรมที่เน้นการสอนเชิงบูรณาการให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัยมากขึ้น แต่หลักสูตรการศึกษาเพศศึกษาจะต้องเป็นการให้ความรู้ที่

เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ควรจะต้องครอบคลุมความรู้ที่มากกว่าการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีการพัฒนาการที่ดี มีความรู้ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคม อาทิเช่น โรงเรียน ชุมชน เพื่อน สื่อมวลชน ส่วนปัญหาในการให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา เป็นปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนที่ยังมีค่านิยมว่าเพศศึกษาเป็นเรื่องปกปิด ทักษะที่แตกต่างกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน รวมทั้งผู้สอนยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษาไม่เพียงพอ ปัญหาบางสถานศึกษาขาดการนำหลักสูตรเพศศึกษาไปใช้ รวมทั้งขาดสื่ออุปกรณ์ในการสอน รวมถึงปัญหาในการที่เด็กจะนำความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาไปใช้ในการดูแลและป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเสี่ยง เพราะการสอนเพศศึกษาจะต้องให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องเพศและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

ในด้านการเรียนการสอนเพศศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการสอนทางทฤษฎีมากที่สุด และเริ่มมีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพิ่มขึ้น เช่น มีการเรียนรู้และค้นคว้าทดลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมเสริม มีการใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งมีการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้และปรับทัศนคติในการดูแลตนเองหรือเพื่อให้มีความรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการให้มุมมองและเพิ่มทักษะต่างๆ รวมทั้งการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงจากสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ

ประเด็นแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องการสอนเพศศึกษาพบว่า มีหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงปัญหาเรื่องเพศศึกษาอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเพื่อหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง การศึกษาถึงทดลองเพื่อปรับวิธีการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดปัญหาทั้งตัวเด็กและสังคมโดยรวม รวมทั้งมีการสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเอื้อให้เกิดการเสริมแรงเด็กในด้านต่างๆ ทั้งทัศนคติ ทักษะและการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการให้ความรู้และเทคนิคการสอนเพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะประสบการณ์ในชีวิต เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่แนวทางในการแก้ปัญหายังคงเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนมากกว่าการแก้ปัญหาเรื่องการจัดการการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาพฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนเป็นผลที่เกิดจากปัจจัยต่างๆ ในสังคมมากกว่าปัญหาเรื่องการสอนเพศศึกษาเพียงอย่างเดียว